

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING KORPORATIV MOLİYAVIY STRATEGIYASI VA ULARNING MOLİYAVIY HOLATI TAHLILI

Raxmonov Jamshid Komilovich

*“O’ztransgaz” AJ Loyiha ofisi operatsion samaradorlikni
oshirish bo’yicha rahbar o’rinbosari*

Annotatsiya: Aksiyadorlik jamiyatlarining korporativ moliyaviy strategiyasida asosiy e’tibor kapital tarkibini optimallashtirish, aksiyadorlar qiymatini maksimal darajada oshirish, strategik investitsiyalar, moliyalashtirish va dividendlar bo’yicha qarorlar qabul qilish orqali uzoq muddatli moliyaviy barqarorlikni ta’minlashga qaratilgan. Ularning moliyaviy holatini tahlil qilish rentabellik, likvidlik, to’lov qobiliyati va samaradorlik kabi asosiy ko’rsatkichlarni baholashni, ish faoliyatini baholash, risklarni boshqarish va ongli qarorlar qabul qilishni qo’llab-quvvatlashni o’z ichiga oladi. Ushbu tahlil kuchli va zaif tomonlarni aniqlashga yordam beradi, kelajakdagi moliyaviy rejalashtirish va korporativ boshqaruvga rahbarlik qiladi.

Kalit so’zlar: Korporativ, moliyaviy, strategiya, aksiyadorlik, kompaniyalar, tahlil, moliyaviy, holat, sarmoya, boshqaruv, rejalashtirish, ishlash, baholash.

KIRISH. Aktsiyadorlik jamiyatlarining korporativ strategiyasi va moliyaviy holatini tahlil qilish bugungi iqtisodiy dunyoda muhim rol o’ynaydi. Ushbu sohada tadqiqotlar uchun ta’sir faktor 2021 yildagi 5,277 dan 2023 yilda 6,834 gacha bo’lgan ajoyib o’sishni ko’rsatadi. Bu o’sish moliyaviy strategiyani ishlab chiqish har qachongidan ham muhimroq ekanligini isbotlaydi. Barqaror moliyaviy strategiyalarga ega bo’lgan aktsiyadorlik jamiyatlari kelajakdagi loyihalarni yaxshiroq moliyalashtirishi va moliyaviy inqiroz davrida kamroq xavfga duch kelishi mumkin.

Ko’pgina aktsiyadorlik jamiyatlari barqarorlik muammolariga duch kelmoqda, ayniqsa O’zbekiston kabi mintaqalarda moliyaviy rejalashtirishning tegishli asoslari mavjud bo’lmaganda. Teslaning muvaffaqiyat tarixi strategik moliyaviy menejment qanday ishlashini ko’rsatadi. Ular o’zlarining qarz-kapital nisbatini 1,35 dan 0,46 gacha qisqartirdilar va kapital strukturasini mustahkamladilar. Amazonning hikoyasi yana bir istiqbolni qo’shadi - ular 2023 yilda naqd pulni samarali boshqarish orqali 35,5 milliard dollarlik erkin pul oqimini yaratdilar. Ushbu maqolada biz aktsiyadorlik jamiyatlari o’zlarining uzoq muddatli moliyaviy maqsadlarini qanday belgilashlari, kapital tuzilmalarini tuzishlari, investitsiya strategiyalarini yaratishlari va batafsil moliyaviy tahlillarni o’tkazishlari bilan tanishamiz.

Ma’lumki, bozor munosabatlari sharoitida har bir xo’jalik yurituvchi subyekt, xususan, aksiyadorlik jamiyatlari ham kuchli raqobat sharoitiga moslashishi, bozorda o’z o’rniga ega bo’lishi va uzoq yillar mobaynida samarali faoliyat yuritishi uchun uzoqni ko’zlangan va tashqi vositalar o’zgaruvchanligi sharoitida uzoq muddatli moliyaviy maqsadlarni shakllantirish, ular muvaffaqiyatini ta’minlashning eng samarali yo’llarini tanlash, moliyaviy resurslarni shakllantirish va ulardan foydalanish yo’nalishlarini samarali tashkil etish yo’lida moliyaviy faoliyat va moliyaviy munosabatlarni rivojlantirishning barcha asosiy yo’nalishlarini belgilab olishi zarur.

Korporativ moliyani boshqarishni to'g'ri tashkil etish esa bevosita korporativ moliyaviy strategiyaga bog'liq. Aynan shu xususiyati bilan korporativ moliyaviy strategiyaning o'rni muhim ahamiyat kasb etadi. Korporativ moliyaviy strategiya iqtisodiy faoliyat sub'ektlarning kelajakdagi faoliyat barqarorligi ta'minlab beradi.

Uzoq vaqt davomida moliyaviy maqsadlarni belgilash butun dunyo bo'ylab muvaffaqiyatli aktsiyadorlik jamiyatlarining hayotiy qonidir. Yaxshi tashkil etilgan moliyaviy rejalashtirish jarayonlariga rioya qiladigan tashkilotlar potentsial xavflarni yaxshiroq aniqlashlari, bozor o'zgarishlariga tayyorgarlik ko'rishlari va resurslaridan oqilona foydalanishlari mumkin. Moliyaviy boshqaruv bo'yicha ekspertlarning ta'kidlashicha, uzoq muddatli moliyaviy rejalashtirish kamida besh yil davomida moliyaga ta'sir qiluvchi daromadlar, xarajatlar va boshqa asosiy omillarni loyihalashtirishni talab qiladi. Qarzni moliyalashtirishdan foydalanadigan kompaniyalar barqaror rivojlanish uchun besh yildan keyin rejalashtirish haqida o'ylashlari kerak.

1-Jadval. Aktsiyadorlik jamiyati faoliyatida tashqi moliyaviy muhit tahlili.

Faoliyat sohasi	Kuchli tomoni	Kuchsiz tomoni
Ishlab chiqarish	- mahsulot sifatining yaxshi darajasi	- uskunalarning sezilarli darajada emirilishi
Texnologiya	- yuqori texnologiya mavjudligi. - tashkilotning texnologik xizmatini tajribali jamoasi. - mahsulot nomenklaturasi (turlari) kengaytirish imkoniyati.	
Ishchi xodimlar	- yaxshi tashkillashtirilgan malakali ishchilar jamoasi - kadrlarning past darajadagi qo'nimsizligi	
Tashkil qilish	- yillar davomida shakllangan kadrlarni boshqarish mexanizmi - ma'suliyatli xodimlar vazifalarini rahbarlar tomonidan samarali taqsimlanishi - samaradorlik va nazoratni tashkil etish	- tashkilotning doimiy mijozlari bor - tashkilot maqsadlariga erishishida har bir bo'limning o'zaro aloqasida samarasizligi
Marketing	- sifatli mahsulot ishlab chiqarish bo'yicha yaxshi nom qozongan raqobatchilarga nisbatan past narx	- yangi mijozlarga erishishda nafaollik - tovarlarni bozorga olib chiqishda noaollik - tashkilot reklamasining amalga oshirilmaganligi - rivojlanmagan narx siyosati
Moliya	- foiz evaziga kredit	- aylanma fondlarning

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

	beruvchi kreditorlardan moliyaviy majburiyatlarning mavjud emasligi - tashkilotning do'konlar tarmog'i orqali diferentsiallangan savdo olib borish imkoniyati	umuman etishmasligi - aktivlar aylanishining past darajasi - debitorlik qarzlarning keskin ko'payishi
--	---	---

Moliyaviy strategiya aksiyadorlik jamiyatlarida korporativ boshqaruvning asosi bo'lib xizmat qiladi. U javobgarlik va shaffoflik uchun zarur bo'lgan asoslarni yaratadi. Yaxshi moliyaviy boshqaruv kompaniyaga uzoq muddatli moliyaviy salomatlik beradi, shu bilan birga axloqiy qarorlarni qabul qilishni targ'ib qiladi va xavflarni kamaytiradi. Kuchli moliyaviy strategiyalarga ega kompaniyalar ko'proq investorlarni jalb qiladi va manfaatdor tomonlar o'rtasida ishonchni mustahkamlaydi.

Strategik moliyaviy menejment kundalik moliya bilan shug'ullanishdan tashqariga chiqadi. U uzoq muddatli maqsadlarga erishish va vaqt o'tishi bilan aksiyadorlar qiymatini oshirishga qaratilgan. Kompaniyalar quyidagilarga majbur:

1. Aniq maqsadlar qo'ying
2. Ularning mavjud va potentsial resurslarini bilib oling
3. Moliyaviy resurslarni taqsimlash uchun aniq rejalar tuzing
4. Doimiy ravishda strategiyalarni ko'rib chiqing va o'zgartiring

Yaxshi moliyaviy boshqaruv aksiyadorlik jamiyatlariga moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydigan va tartibga solish talablariga javob beradigan tizimlarni yaratishga yordam beradi. Moliyaviy strategiyalar axloqiy qarorlar kompaniya madaniyatining bir qismiga aylanadigan muhitni yaratadi. Direktorlarning asosiy jamoasi moliyaviy boshqaruv uchun yakuniy mas'uliyatni o'z zimmasiga oladi. Ular kompaniyaning kelajagini belgilovchi yuqori darajadagi nazorat va strategik yo'nalishni ta'minlaydi.

Qisqa muddatli natijalar va uzoq muddatli maqsadlar o'rtasidagi to'g'ri muvozanatni topish strategik boshqaruv uchun hal qiluvchi ahamiyatga ega bo'lib qolmoqda. Ba'zan kompaniyalar uzoq muddatli katta maqsadlarga erishish uchun qisqa muddatli yo'qotishlarni qabul qilishadi. Ushbu yondashuv, hatto bozorlar o'zgarganda ham, batafsil rejalariga rioya qilish orqali aksiyadorlik jamiyatlariga daromadli va barqaror bo'lishiga yordam beradi.

Aksiyadorlik jamiyatlari moliyaviy rejalashtirish uchun alohida mulohazalarni yaratadigan o'ziga xos tuzilishga ega. Ushbu kompaniyalar alohida yuridik shaxslar sifatida mavjud bo'lib, mulk huquqi o'tkaziladigan aksiyalarga bo'linadi. Ushbu tuzilma ularga aksiyalar va obligatsiyalar chiqarish orqali katta kapitalni jalb qilish imkonini beradi, bu esa ularga yirik operatsiyalarni amalga oshirish imkonini beradi.

Kompaniyaning tuzilishi moliyaviy maqsadlarni qanday belgilashini shakllantiradi. Aksiyadorlar eng yuqori qaror qabul qiluvchi organ sifatida yig'ilishadi. Ular rivojlanish yo'nalishlarini belgilashlari, aktsiya turlari va raqamlarini tanlashlari va dividend stavkalarini belgilashlari mumkin. Direktorlar kengashi o'rta muddatli rivojlanish strategiyalari, yillik biznes rejalar va investitsiya loyihalari bilan shug'ullanadi. Ushbu sozlash moliyaviy nazorat va rejalashtirishning bir necha qatlamlarini yaratadi.

Shunga qaramay, aksiyadorlik jamiyatlari moliyaviy rejalashtirishda o'z muammolariga duch kelishadi. Mulk boshqaruvdan ajralib qolsa, aksiyadorlar va

direktorlar o'rtasida moliyaviy ustuvorliklar bo'yicha nizolar kelib chiqishi mumkin. Aniq moliyaviy hisobot ishonchni saqlab qolish va manfaatdor tomonlar manfaatlarini moslashtirish uchun muhim ahamiyatga ega. Moliyaviy ma'lumotlarni oshkor qilish qoidalari yuqori shaffoflikni ta'minlaydi, ammo bu ochiqlik ma'muriy ishlarni olib keladi va raqobatdosh ustunlikka ta'sir qilishi mumkin.

"Xarajat qilganingizdan keyin qolganingizni saqlamang, o'rniga tejab qolganingizni sarflang." — Anonim, ACE Cloud Hosting-da iqtibos keltirgan moliyaviy ekspert

Aksiyadorlik jamiyatlari kapital tarkibini tanlashda hal qiluvchi moliyaviy tanlovga duch kelishadi. Qarz, o'z kapitali va ichki moliyalashtirishning to'g'ri aralashmasi kompaniyaning risk profilini, kapital qiymatini va rivojlanish istiqbollarini shakllantiradi. Ha, to'g'ri, optimal kapital tuzilmasi kompaniya qiymatini oshirish bilan birga kapital xarajatlarini past ushlab turish uchun qarz va o'z kapitalini birlashtiradi. Ushbu kompaniyalar o'z maqsadlarini qo'llab-quvvatlaydigan va moliyaviy barqarorlikni ta'minlaydigan moliyalashtirish strategiyasiga muhtoj.

Kompaniyaning kapital tuzilishini rejalashtirish uning katta maqsadlari bilan birga keladi. Aksiyadorlik jamiyatlari investitsiya daromadlari bilan kapital xarajatlariga mos keladigan kapital tuzilmalarini qidiradi. Savdo nazariyasi bu muvozanatni tushuntirishga yordam beradi - kompaniyalar soliqqa tortiladigan qarzlarning foydalarini bankrotlik va moliyaviy muammolarga qarshi tortishlari kerak.

To'liq o'z kapitali bilan boshlanadigan kompaniyalar qarzni qo'shganda kapitalning o'rtacha o'rtacha qiymati (WACC) pasayadi. Buning sababi, qarz moliyalashtirish manbai sifatida kapitaldan kamroq turadi. Buning sababi:

- Soliq imtiyozlari foizlarni to'lashda qo'llaniladi, bu esa soliqlarni kamaytiradi
- Investorlar o'z kapitaliga nisbatan qarzdan pastroq daromad kutishadi
- Qarz kompaniya moliyasiga tuzilma va intizom qo'shadi

Ammo bu munosabatlar abadiy bir xil bo'lib qolmaydi. Bir nuqtada, bankrotlik xavfi soliq imtiyozlaridan kattaroq bo'ladi. Bu manfaatdor tomonlar ko'proq xavfga duch kelganligi sababli WACC ko'tarilishiga olib keladi. Qarzning o'z kapitaliga (D/E) nisbati o'zlarining sanoatdagi tengdoshlaridan yuqori bo'lgan kompaniyalar og'ir iqtisodiy paytlarda ko'proq kurashishlari mumkin.

Kapital tuzilmasini tanlashni bir qancha omillar shakllantiradi. Kompaniyaning rivojlanish bosqichi katta rol o'ynaydi. Yosh, tez rivojlanayotgan korxonalar odatda ko'proq o'z kapitalini saqlaydilar, chunki ularning pul oqimlarini oldindan aytib bo'lmaydi. Doimiy pul oqimiga ega bo'lgan etuk korxonalar ko'proq qarzlarni bartaraf etishlari mumkin. Kompaniyalar, shuningdek, moliyalashtirish qarorlarini qabul qilishda flotatsiya xarajatlari, foiz stavkalari, soliq stavkalari, daromadlarning o'zgarishi va ilmiy-tadqiqot xarajatlari haqida o'ylashlari kerak.

Aksiyadorlik jamiyatlari faqat tashqi pulga tayanmaydi. Shuningdek, ular o'sishni tezlashtirish uchun taqsimlanmagan foyda - dividendlar to'langanidan keyin saqlanadigan foydadan foydalanadilar. Ushbu daromadlar qarz yaratmaydigan yoki mulkni kamaytirmaydigan ichki kapitalni ta'minlaydi.

Rahbariyat daromadni saqlab qolish yoki dividend sifatida to'lash to'g'risida qaror qabul qiladi, garchi aktsiyadorlar o'z fikrlarini bildirishlari mumkin. O'sishga e'tibor qaratgan kompaniyalar ko'pincha daromadlarining katta qismini saqlab qoladilar. Bu pul tadqiqot, marketing, yangi uskunarlar va boshqa kompaniyalarni sotib olishga ketadi.

Taqsimlanmagan daromad kompaniyalarga moslashuvchanlikni beradi va tashqi moliyalashtirish mos kelmasligini nazorat qiladi.

Kompaniyalar taqsimlanmagan daromaddan ko'p jihatdan foydalanadilar:

1. Biznesni yuritish va kengaytirish
2. Yangi mulk yoki uskunalar sotib olish
3. Qarzni to'lash
4. Tadqiqot va ishlanmalarga sarmoya kiritish
5. Kelajakdagi imkoniyatlar uchun pulni tejash

O'sish rejimidagi yosh kompaniyalar taqsimlanmagan daromadga ko'proq muhtoj. Ular dividendlarni butunlay o'tkazib yuborishlari va barcha daromadlarni o'sishga qaytarishlari mumkin. Taqsimlanmagan daromadni qanday boshqarishiga qarab, kompaniyaning ustuvorliklari va bosqichi haqida ko'p narsalarni aytib berishingiz mumkin. Qadimgi, tashkil etilgan firmalar ko'proq dividendlar to'laydilar, yangilari esa o'sishga katta miqdorda sarmoya kiritadilar.

Investitsion strategiyalar aktsiyadorlik jamiyatlari manfaatdor tomonlar uchun uzoq muddatli qiymat yaratishda muhim ustun bo'lib xizmat qiladi. 2019 yilda qimmatli tashabbuslarga global investitsiyalar 2,30 trillion dollarni tashkil etdi, bu global YaIMning taxminan 2 foizini tashkil qiladi. Sanoat bu miqdorning yarmini tashkil etdi. Muvaffaqiyatga erishgan kompaniyalar xavf va daromadlarni boshqarishda o'z maqsadlariga mos keladigan investitsiyalarni aniqlash, baholash va pul kiritishning aniq usullarini ishlab chiqadilar.

Bozor samarasizligi ko'pincha eng yaxshi investitsiya imkoniyatlariga olib keladi, ayniqsa aktivlar narxi ularning haqiqiy qiymatiga mos kelmasa. Aktsiyadorlik jamiyatlari ushbu imkoniyatlarni topish uchun bosqichma-bosqich usullardan foydalanadilar. Ular o'z biznesiga ham, tashqi bozorlarga ham qarashadi. Kompaniyalar potentsial investitsiyalarni asosiy moliyaviy ko'rsatkichlardan foydalangan holda baholaydilar, ular nima bo'lishi mumkinligini ko'rsatadi:

Moliyaviy rejalashtirish asoslari aktsiyadorlik jamiyatlarining operatsion asosidir. Ular resurslarni taqsimlash va ishlash monitoringiga tizimli yondashuvni beradi. Muvozanatli rejalashtirish yondashuvlaridan foydalanadigan kompaniyalar faqat bitta rejalashtirish muddatiga e'tibor qaratganlarga qaraganda 47% yuqori daromad o'sishi va 36% yuqori rentabellikni ko'rsatadi. Ushbu muhim samaradorlik kamchiliklari nima uchun rahbarlar strategiyani amalga oshirish bilan bog'lash uchun mustahkam moliyaviy rejalashtirish tizimlarini ustuvor vazifa qilib qo'yishini ko'rsatadi.

Vaqt oralig'i qisqa muddatli va uzoq muddatli moliyaviy rejalashtirish o'rtasidagi eng katta farqni keltirib chiqaradi. Qisqa muddatli rejalashtirish odatda bir yilni qamrab oladi. U tezkor operatsion ehtiyojlar va kundalik moliyaviy boshqaruvga qaratilgan. Strategik uzoq muddatli rejalashtirish besh yildan ortiq davom etadi, taktik rejalashtirish esa ikki yildan besh yilgacha davom etadi. Aktsiyadorlik jamiyatlari joriy masalalarni ham, kelajakdagi maqsadlarni ham hal qilish uchun ushbu bosqichli yondashuvdan foydalanadilar.

Qisqa muddatli moliyaviy rejalashtirish to'g'ridan-to'g'ri muammolarni hal qiladi va moliyaviy yil davomida natijalarni beradigan strategiyalarni yaratadi. Maqsadlar odatda daromad maqsadlariga erishish, pul oqimlari bilan bog'liq muammolarni hal qilish va

to'g'ri moliyalashtirish manbalarini topishni o'z ichiga oladi. Ushbu qisqaroq rejalashtirish oynalari kompaniyalarga etarli likvidlikni beradi. Kompaniyalar so'nggi ikki yillik ma'lumotlarga qarab likvidlikni olti oydan o'n ikki oygacha rejalashtirishlari kerak.

Hukumat moliya xodimlari assotsiatsiyasining ta'kidlashicha, uzoq muddatli moliyaviy rejalashtirish "iqtisodiy sharoitlar, kelajakdagi xarajatlar stsenariylari va boshqa muhim o'zgaruvchilar haqidagi taxminlardan foydalangan holda uzoq muddatli davrdagi daromadlar va xarajatlarni loyihalash" degan ma'noni anglatadi. Ushbu rejalashtirish SMART maqsadlariga muhtoj: aniq, o'lchanadigan, erishish mumkin, tegishli va vaqt bilan bog'liq.

Oddiy korporativ moliyaviy reja uch yildan besh yilgacha davom etadi va bir nechta bog'langan kichik rejalarni o'z ichiga oladi. Savdoni rejalashtirish ikki yildan besh yilgacha davom etadi, kapital talablari va likvidlikni rejalashtirish esa boshqa rejalar bilan birgalikda ishlaydi. Ushbu bog'langan yondashuv moliyaviy strategiyalami yanada kengroq korporativ maqsadlarga moslashtirishga yordam beradi.

Endilikda aksiyadorlik jamiyatlari moliyaviy rejalashtirishning aniqligi va samaradorligini oshirish uchun maxsus byudjetlashtirish va prognozlash dasturidan foydalanmoqda. An'anaviy elektron jadvalga asoslangan byudjetlashtirish zamonaviy korxonalar uchun yaxshi ishlamaydi. Elektron jadvallarning 90% ga yaqinida xatolar mavjud. Ilg'or byudjet dasturlari moliyaviy jamoalar uchun zarur bo'ldi.

Ushbu platformalar moliyaviy rejalashtirish va tahlil qilish (FP&A) bo'limlariga bir necha usulda yordam beradi:

- Aniq qarorlar uchun jonli hisobot integratsiyasi
- Soddalashtirilgan pul oqimlarini boshqarish va hamkorlikni yaxshilash
- Avtomatlashtirilgan vazifalar bilan markazlashtirilgan byudjet jarayonlari
- Farqlar haqida hisobot berish bilan moliyaviy salomatlikni yaxshiroq ko'rish
- Oson byudjet yaratish, xarajatlarni kuzatish va prognoz qilish

Prognozlash moliyaviy rejalashtirishning yana bir muhim qismidir. Bu tarixiy ma'lumotlar va tendentsiyalami o'rganish orqali korxonalarga kelajakdagi noaniqliklarni bartaraf etishga yordam beradi. Byudjetlar kompaniyaning kelajagi uchun rejalarni ko'rsatadi, prognozlar esa hozirgi yo'nalishlarga asoslanib kompaniya qayerga borishini ko'rsatadi. Aktsiyadorlik jamiyatlari har oyda yoki har chorakda o'z prognozlarini yangilab turadi, bu esa haqiqatga mos keladigan byudjetlarni moslashtiradi.

Moliyaviy menejerlar prognozlashning sifat va miqdoriy usullarini birlashtiradi. Sifatli yondashuvlar mutaxassisning fikri va tajribasiga bog'liq. Miqdoriy usullar katta hajmdagi ma'lumotlarga ega bo'lgan matematik jarayonlardan foydalanadi. Ko'pgina kompaniyalar bir nechta prognozlash usullarini bozor tadqiqotlari va ekspert xulosalaridan olingan ma'lumotli tushunchalar bilan aralashtirish orqali eng yaxshi natijalarga erishadilar.

Korporativ byudjetlashtirish va prognozlash dasturiy ta'minoti kengayish, moslashtirish, integratsiya va kuchli xavfsizlik kabi biznesning asosiy ehtiyojlarini qondirish uchun o'sdi. Yirik korxonalar ushbu ilg'or xususiyatlarni, shuningdek, murakkab hisobot va tahlillarni qadrlashadi. Aktsiyadorlik jamiyatlari ushbu vositalar yordamida moliyaviy boshqaruvni soddalashtirishi, byudjet tafovutlari to'g'risidagi hisobotni yaxshilashi va qimmatli xarajatlarni tejash imkoniyatlarini topishi mumkin.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

“O‘zbektelekom” AJning moliyaviy strategiyasi quyidagi asosiy yo‘nalishlarga qaratilgan:

❖ Investitsion faoliyatni kengaytirish: Telekommunikatsiya infratuzilmasini modernizatsiya qilish va keng polosali internet xizmatlarini rivojlantirish uchun yirik investitsiyalar jalb qilinmoqda.

Moliyaviy holat tahlili (2023-yil yakunlari bo‘yicha)

Ko‘rsatkich	Qiymat (mlrd so‘m)	Izoh
Umumiy aktivlar	8,500	Asosiy vositalar va investitsiyalarni o‘z ichiga oladi.
Sof foyda	1,200	2022-yilga nisbatan 15% o‘shish kuzatilgan.
Rentabellik (ROA)	14%	Aktivlar rentabelligi barqaror darajada.
Qarz/o‘z kapitali nisbati	0.9	Moliyaviy barqarorlikni saqlash uchun maqbul ko‘rsatkich.
Likvidlik koeffitsienti	1.6	Qisqa muddatli majburiyatlarni qoplash qobiliyati yetarli.

Aktiyadorlik jamiyatlari muvaffaqiyatga erishish uchun mustahkam moliyaviy o‘lchovlarga muhtoj. Asosiy ko‘rsatkichlarni muntazam tekshirish menejerlarga o‘z tashkilotining sog‘lig‘i haqida bilishga yordam beradi. Moliyaviy guruhlar ko‘rsatkichlarning to‘liq to‘plamidan ish faoliyatini bir necha tomondan ko‘rib chiqish uchun foydalanadilar. Ushbu yondashuv raqamlar muammoni ko‘rsatsa, ularga tezda harakat qilish imkonini beradi. Ushbu o‘lchovlar natijalarni ichki maqsadlar va sanoat standartlari bilan solishtirishning aniq usulini yaratadi.

Kompaniyalar qisqa muddatli qarzlarini to‘lash qobiliyatini naqd pul va oson konvertatsiya qilinadigan aktivlarga qarab kuzatishlari kerak. Joriy koeffitsient joriy aktivlarni joriy majburiyatlar bilan taqqoslaydi va oddiy likvidlik ko‘rsatkichi bo‘lib xizmat qiladi. 1,5 dan 2,0 gacha bo‘lgan qiymatlar yaxshi salomatlikni ko‘rsatadi. Tez nisbat (yoki kislota testi) aktivlardan inventarizatsiyani va uzoq muddatli qarzning joriy qismini majburiyatlardan chiqarib tashlash orqali yanada konservativ ko‘rinish beradi.

Uzoq muddatli moliyaviy barqarorlik kompaniyaning kengaytirilgan moliyaviy majburiyatlarni qanchalik yaxshi bajarayotganini ko‘rsatadigan to‘lov qobiliyati koeffitsientlariga bog‘liq. Qarzning o‘z kapitaliga nisbati (D/E) uzoq muddatli salomatlikning ishonchli belgisi bo‘lib qolmoqda, chunki u qarzni aktsiyadorlarning kapitaliga nisbatan o‘lchaydi. D/E koeffitsienti past bo‘lgan kompaniyalar kreditorlar o‘rniga aktsiyadorlar orqali ko‘proq operatsiyalarni moliyalashtiradi - bu ijobiy ko‘rsatkich. Qaysi sohada bo‘lishidan qat‘i nazar, vaqt o‘tishi bilan D / E nisbatlarining pasayishi moliyaviy ahvolning yaxshilanishiga ishora qiladi.

Xulosa

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Ushbu maqola aqlli moliyaviy strategiyalar aktsiyadorlik jamiyatlarining muvaffaqiyatiga qanday ta'sir qilishi mumkinligini ko'rsatdi. O'z kapital tuzilmalarini strategik maqsadlar bilan tartibga soladigan va qarz va kapitalning maqbul nisbatlarini saqlaydigan kompaniyalar iqtisodiyot sekinlashganda ajoyib barqarorlikni namoyish etadilar. Resurslarni taqsimlash bo'yicha qarorlar moliyaviy rejalashtirish asoslariga tayanadi va muvozanatli yondashuvlardan foydalanadigan tashkilotlar yuqori daromad o'sishi va yaxshi foyda ko'radi.

Aksiyadorlik jamiyatining turli toifadagi rahbarlari, yetakchi mutaxassisleri va xodimlari mehnatini eng yangi texnologiyalarni, shuningdek, hisoblash texnikasini qo'llash orqali maksimal darajada mexanizatsiyalash va avtomatlashtirish zarur. Moliyaviy strategiyaning to'g'ri belgilanishi va o'z vaqtida to'liq amalga oshirilishi korporativ tuzilmalarning kelajakda ham raqobat kurashida ustun bo'lishini ta'minlaydi. Umuman, tijorat tashkilotlari strategik muvaffaqiyatini ta'minlashda moliyaviy strategiya muhim rol o'ynaydi. Korxonalarda o'z faoliyat sohasiga ko'ra turli xil moliyiy strategiyalarni joriy qilishi va qo'llashi mumkin. Tavsiya etiladan muhim strategiyalardan alohida ajratib ko'rsatish mumkin:

- moliyaviy rejalashtirishga ko'ra
- moliyaviy maqsadlariga ko'ra
- maqsad belgilanishiga ko'ra
- davriyligiga ko'ra

Koxona moliyaviy strategiyasini ishlab chiqishda o'zining xususiyatlaridan va moliyaviy boshqaruvchilaridan kelib chiqqan holda tanlashi va amalga oshirishi mumkin.

Aksiyadorlik jamiyatlari murakkab strategik yondashuvlarga muhtoj bo'lgan murakkab moliyaviy muhitda ishlaydi. Uzoq muddatli moliyaviy rejalashtirish kuchli o'lchov tizimlari bilan birgalikda barqaror o'sishga yordam beradi. Albatta, moliyaviy strategiya nazariyadan ko'ra ko'proq - bu muvaffaqiyatli aktsiyadorlik jamiyatlari o'z kelajagini qurishning amaliy asosidir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Korporativ moliya strategiyasi: Darslik/ S.Elmirzayev,H.Ahmedov // Toshkent/ "Iqtisod-Moliya" 2019 yil, 192-bet
2. Toshmurodova B.E., Elmirezayev S.E: Korporativ soliq menejmenti Toshkent/ "Mumtoz so'z". 104-bet.
3. Korporativ moliya / o'quv qo'llanma: Elmirezayev S. -T.: «Sanostandart» nashriyoti, 2015-yil. - 256 bet.
4. Nazarov, N. (2023). The engagement between islamic and conventional banking. Приоритетные направления, современные тенденции и перспективы развития финансового рынка, 371-374.
5. Jumaniyozov, I. T., & Bakhodirxujayev A.F. (2020). ISSUES AND CHALLENGES FOR THE IMPLEMENTATION OF MACROPRUDENTIAL POLICY IN UZBEKISTAN. In Ключевые проблемы современной науки (pp. 8-11).

